

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО РЕЛІГІЄЗНАВСТВА

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ РЕЛІГІЄЗНАВСТВО)

Затверджено на
засіданні кафедри філософії
Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТЕМАТИКА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
— СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ПИТАННЯ ДО ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛІВ / ІСПИТУ

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Курс «Теоретичні проблеми сучасного релігієзнавства» є одним з найважливіших у професійному плані курсів з підготовки майбутніх фахівців у галузі релігієзнавства.

Даний методичний посібник з цього курсу складений на основі програми дисципліни, та містить програму дисципліни, перелік рекомендованої літератури, тематику та методичні рекомендації до підготовки до семінарських занять, методичні рекомендації для виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання, методичні рекомендації з організації самостійної роботи, а також питання до підготовки до модульних контролів/іспиту. Методичний посібник містить перелік тем, що передбачені для засвоєння в рамках цього курсу.

Викладення та зміст інформації даного методичного посібника зорієнтовані на те, що студент отримує можливість заздалегідь отримати уявлення, а відтак і зорієнтуватися у логіці побудови лекційного матеріалу відповідно до тих тем та проблем, що складають предметне та проблемне поле курсу «Теоретичні проблеми сучасного релігієзнавства», його мету та завдання, отримати інформацію про тематику семінарських занять, а відповідно правильно розподілити свої можливості та час в першу чергу для самостійної роботи.

Методичний посібник містить також перелік рекомендованої літератури, що містить публікації першоджерел, монографії, актуальні статті та інші наукові праці з питань, що піднімаються в рамках курсу, а також список навчальних та навчально-методичних праць, що дають змогу більш повно оволодіти знаннями у площині теоретичних проблем сучасного релігієзнавства.

Методичні поради щодо написання контрольної роботи дають можливість ознайомитися із запропонованими темами, методикою написання та правилами технічного оформлення контрольної роботи.

Перелік екзаменаційних питань дає можливість студентам заздалегідь розпочати процес підготовки до іспиту та за необхідності отримати консультації з проблемних питань.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – опанування студентами знань у площині теоретичних проблем сучасної світової та вітчизняної релігієзнавчої науки, нових напрямків, підходів, концепцій, шкіл, методологічних пошуків.

Завдання дисципліни –

- оволодіння знаннями щодо тенденцій розвитку сучасної релігієзнавчої науки наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.

- опанування знаннями щодо сучасного стану класичних релігієзнавчих дисциплін та їх місця в сучасному світовому релігієзнавстві.

- опанування знаннями щодо нових підходів, методів релігієзнавчого дослідження.

- опанування знаннями щодо нових релігієзнавчих дисциплін та їх місця в комплексі сучасного теоретичного релігієзнавчого знання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати основні підходи, методології та проблеми теоретичного вивчення релігії в сучасній світовій релігієзнавчій думці, розмаїття сучасних теорій релігії.

Вміти: орієнтуватися у теоретичних питаннях сучасної світової релігієзнавчої думки, тенденціях, концепціях тощо.

Об'єктивно та всебічно оцінювати нові здобутки сучасного світового релігієзнавства та застосовувати їх у власних теоретичних та практичних релігієзнавчих дослідженнях.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –	Галузь знань 0203 гуманітарні науки (шифр і назва)	вибіркова	
	Напрямок підготовки 6.020301 філософія (шифр і назва)		
Модулів – 0	Спеціальність (професійне спрямування): релігієзнавство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 0		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)		1-й	1-й
Загальна кількість годин -		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр, спеціаліст	18 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.

		Самостійна робота	
		год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання -

для заочної форми навчання -

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Релігія як об'єкт наукового пізнання. Задачі розвитку сучасного релігієзнавства (від створення довідкових та енциклопедичних посібників до понятійного апарату, від методології до дисциплінарного релігієзнавства).

Еволюція розвитку сучасного релігієзнавчого знання у ХХ ст. Основні школи, концепції та ідеї світової релігієзнавчої думки другої половини ХХ ст. Організаційний устрій, національні школи та їх специфіка.

Тема 2. Основні напрямки сучасної релігієзнавчої науки.

Тенденції та напрямки сучасної релігієзнавчої науки. Місце релігієзнавчого знання в комплекті гуманітарних та суспільствознавчих наук: світовий досвід. Еволюція об'єктного та предметного поля релігієзнавчих досліджень. Характерні риси та нові предметні поля сучасного світового релігієзнавства. Еволюція категоріального апарату.

Тема 3. Порівняльне релігієзнавство сьогодні: методологічні основи та можливості.

Еволюція порівняльного релігієзнавства, його принципів та методів. Релігієзнавство як принципово компаративістська наука. Парадигмальні основи релігієзнавчої компаративістики. Порівняльне релігієзнавство в системі релігієзнавчої теоретичної науки та методології. Принципи релігієзнавчої компаративістики. Своєрідність релігієзнавчої компаративістики. Методологічні можливості компаративістики в сучасному теоретичному релігієзнавстві: проблема методологічної здійсненності та коректності компаративістських досліджень в сучасному релігієзнавстві.

Тема 4. Сучасна феноменологія релігії.

Історія розвитку феноменологічних ідей та методик в релігієзнавстві. Передумови та розвиток класичної феноменології релігії.

Характерні особливості феноменології релігії, її об'єкт та предмет. Компаративність та систематичність феноменології релігії. Емпіричний підхід та проблема історичності. Проблема епохе, емпатії та симпатичного розуміння.

Сучасний розвиток та значення феноменології релігії. Герардус ван дер Леув. Розуміння феноменів релігійного життя. Ф. Хайлер та його феноменологічний метод. Г. Віденгрєн та його розуміння релігійного феномену. Розвиток феноменології релігії в другій половині ХХ – початку ХХІ ст. В. Кристенсен. К.Ю. Блекер.

Роль герменевтики в феноменологічних релігієзнавчих дослідженнях.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Нові підходи в світовому релігієзнавстві.

Еволюція традиційних релігієзнавчих дисциплін та їх місце в нових реаліях сучасних теоретичних проблем світового релігієзнавства. Проблема структури сучасного релігієзнавства. Інтеграція соціологічного та психологічного підходів в сучасному релігієзнавстві. Концепції глибинної психології в релігієзнавстві. Метатеоретичні процедури в сучасному релігієзнавстві (метатеорія релігієзнавства). Феноменологічний уклін сучасного релігієзнавства.

Інституційні аспекти нових процесів в сучасному світовому релігієзнавстві: північно-американський та європейський досвід. Мовний аспект буття релігієзнавчого знання в сучасному світовому релігієзнавстві. Розмаїття академічних традицій та проблема змісту та специфіки розуміння релігієзнавства та його наукової та освітньої цінності.

Тема 6. Езотерика та її місце в релігієзнавчій науці.

Езотерика як предмет релігієзнавчого дослідження в історії релігієзнавства. Внесок Т.Стенлі та Е. Леві. Езотерика в системах класиків світового релігієзнавства ХХ ст. (З.Фрейд, У.Джемс). Езотерика та психологія. Концепція К. Трейтел.

Західно-європейська традиція дослідження езотерики. Френсіс Йетс. Анрі Корбен. Аліса Бейлі. Антуан Февр. Воутер Ханєграаф. Коку фон Штукрад. Інституалазація досліджень езотерики в Західній Європі.

Феномен езотеризму в працях західних мислителів ХХ ст. Р.Генон, К.Грасе д'Орсе, Ж.Парвулеско, Сент-Ів д'Альвейдр, Р.Бєрньє, Е.Балагер, М.Бєссі, Ж.Бєржьє тощо.

Тема 7. Когнітивне релігієзнавство.

Когнітивістика та когнітивне релігієзнавство: проблема предмету та методу. Зв'язок із еволюційною психологією, теорією групової селекції та нейронауками (нейробиологія танейротеологія). Когнітивне релігієзнавство і теологія. Зв'язок із когнітивною лінгвістикою. Н. Хомскі. Стюарт Елліот Гатрі.

Система загальних принципів когнітивного релігієзнавства. Паскаль Буайє. Роберт Макколей. Харві Уайтхауз, Й. Сьорєнсен тощо. Огляд основних концепцій. Категоріальний апарат. Міжнародна асоціація когнітивного релігієзнавства (<http://www.iacsr.com>).

Тема 8. Діалогове релігієзнавство.

Діалогове релігієзнавство як нова релігієзнавча дисципліна: підходи, предмет, методи. Символогія як когнітивна методологія діалогового релігієзнавства. Символи психіки та символи культури в діалоговому

підходи в світовому релігієзнавстві.																				
Тема 6. Езотерика та її місце в релігієзнавчій науці.																				
Тема 7. Когнітивне релігієзнавство.																				
Тема 8. Діалогове релігієзнавство.																				

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Релігія: досвід розуміння та типології в сучасному релігієзнавстві	
2	Філософія релігії та її місце в сучасному релігієзнавстві	
3	Рольова теорія релігії Я. Сундена.	
4	Нініан Смарт його місце в розвитку сучасного релігієзнавства	
5	Клаас Юка Блеккер та його внесок у розвиток релігієзнавства	
6	Гео Віденгрєн та його теорія релігії	
7	Жак Ваарденбург та його внесок у розвиток сучасного релігієзнавства	
8	Релігія та мова: лінгвістичні коріння релігії	
9	Когнітивне релігієзнавство: проблеми та перспективи	
10	Когнітивні коріння релігійної свідомості	
11	Релігійний досвід як теоретична проблема	
12	Сучасний стан українського релігієзнавства: проблеми та перспективи	

Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, курсова робота.

Методи контролю

Відповідно до структури курсу студенти можуть набрати бали під час поточного оцінювання (до 50 балів) та під час складання іспиту (до 50 балів).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

Академічне релігієзнавство: Підручник /За наук. ред. А.Колодного. – К.: Світ Знань, 2000.

Гуревич П.С. Религиоведение: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Моск. психолого-социал. ин-та; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2005.

История религии: Учебник: В 2 т. /Под общ. ред. И.Н.Яблокова. – 2-е изд., испр. и доп. – Т.1. – М.: Высш. шк., 2004.; Т.2. – М.: Высш. шк., 2004.

Історія релігії в Україні: Навч. посібник /За ред. А.М.Колодного, П.Л.Яроцького. – К.: Знання, 1999.

Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Підручник. – 5-е вид., виправ. і доп. – К.:Кондор, 2007.

Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій: Підручник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2004.

Основы религиоведения: Учебник /Под ред. И.Н.Яблокова. – 5-е изд., пере-раб. и доп. – М.: Высш. шк., 2006.

Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред.. В.И.Пашкова. – Донецк: Изд-во «Вебер», 2009.

Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред. П.К.Лобазова. – Х.: ООО «Одиссей», 2006.

Релігієзнавство: Навч. посібник /За ред. С.А.Бублика. – 2-ге вид. – К.: Юрінком Інтер, 1999.

Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник.– К.: Наук. думка, 2007.

Додаткова

Монографії, збірки статей і статті

Балагушкин Е. Г. Нетрадиционные религии в современной России: морфологический анализ, Часть 2. — М.: Институт философии РАН, 2002.

Жданов В. В. Изучение эзотерики в Западной Европе: институты, концепции, методики // <http://astropro.ru/m1951c/?p=blog&id=7222>.

Ересько М.Н. Введение в диалоговое религиоведение: Учебное пособие. – Тюмень: «Печатник», 2006.

Ересько М.Н. Диалогове религиоведение: когнитивный подход // <http://teleconf.ru/aktualnyie-problemyi-gumanitarnyih-distsiplin-i-prepo/dialogovoe-religiovedenie-kognitivnyi-podhod.html>.

Забияко А.П. Ролевая теория религии Я.Сундена // <http://religious-life.ru/2012/02/zabiyako-rolevaya-teoriya-religii-sundena/>

Исаев И.А. Política hermetica: скрытые аспекты власти. М., 2002.

Калмыкова Е.О. Когнитивный подход в изучении религии: перспективы для теологии // <http://religious-life.ru/2011/12/kalmyikova-kognitivnyi-podhod-v-izuchenii-religii-perspektivy-dlya-teologii/>

Кимелев Ю.А. Западное религиоведение: дисциплинарная характеристика некоторых основных подходов // http://religio.rags.ru/journal/anthology1/a1_3.pdf.

Костылев П.Н. Религиоведческое исследование в эпоху информационных технологий: на примере когнитивной теории религии // Религиозность в изменяющемся мире: сб. материалов I Междунаро. зим. религиовед. шк., г. Волгоград, 28 янв. — 3 февр. 2008 г. / ГОУ ВПО «ВолГУ», Совет молодых ученых, редкол.: О. И. Сгибнева (отв. ред.). — Волгоград: 2008. — С. 71-78.

↑ Костылев П.Н. Когнитивное религиоведение: современное состояние исследований // Дні науки філософського факультету-2008: Міжнародна наукова конференція (16-17 квітня 2008 року): Матеріали доповідей та виступів. — К.: 2008. — Ч. V. — С. 16-17.

Курносков Ю. В. Эзотеризм как культурно-исторический феномен // <http://www.dissercat.com/content/ezoterizm-kak-kulturno-istoricheskii-fenomen>.

Панычик А.В. Социально-философский анализ эзотеризма // <http://www.dissercat.com/content/sotsialno-filosofskii-analiz-ezoterizma>.

Сёренсен Й. Религия в сознании: обзорная статья о когнитивном религиоведении // <http://www.religiopolis.org/religiovedenie/6186-kognitivnoe-religiovedenie.html>

Підручники і навчальні посібники

Академічне релігієзнавство: Підручник /За наук. ред. А.Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.

Гараджа В.И. Религиоведение: Учеб. пособие. – 2-е изд., доп. – М.: Аспект Пресс, 1995. – 351 с.

Гараджа В.И. Социология религии. – 3-е изд., перераб. и доп.–М.: ИНФРА-М, 2005. – 348 с.

Гуревич П.С. Религиоведение: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Моск. психолого-социал. ин-та; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2005. – 696 с.

Ерышев А.А. Религиоведение: Учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: МАУП, 2001. – 275 с.

Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник. – 6-те вид. – К.: Наук. думка, 2002. – 352 с.

Костюкович П.И. Религиоведение: Учеб. пособие. – Мн.: Новое знание, 2001. – 192 с.

Лобазова О.Ф. Религиоведение: Учебник. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Изд.-торг. корпорац. «Дашков и К°», 2004. – 384 с.

Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Вілбор, 1997. – 480 с.

Основы религиоведения: Учебник /Под ред. И.Н.Яблокова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 2006. – 568 с.

Радугин А.А. Введение в религиоведение: теория, история и современные религии: Курс лекций. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Центр, 2004. – 304 с.

Религиоведение: Учеб. пособие /Науч. ред. А.В.Солдатов. – 4-е изд., испр. и доп. – СПб.: Изд-во «Лань», 2003. – 800 с.

Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред. В.И.Пашкова. – Донецк: Изд-во «Вебер», 2009. – 328 с.

Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред. М.Я.Ленсу, Я.С.Яскевич, В.В.Кудрявцева. – Мн.: Новое знание, 2003. – 446 с.

Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред. П.К.Лобазова. – Х.: ООО «Одиссей», 2006. – 480 с.

Религия в истории и культуре: Учебник /Под ред. М.Г.Писманика. – М.: Культура и спорт: ЮНИТИ, 1998. – 430 с.

Релігієзнавство: Навч. посібник /За ред. М.Ф.Рибачука.–К.: Освіта, 1997.– 239 с.

Релігієзнавство: Навч. посібник /За ред. С.А.Бублика. – 2-ге вид. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 496 с.

Релігієзнавство: Підручник /За ред. В.І.Лубського, В.І.Теремка. – К.: Академія, 2000. – 408 с.

Релігієзнавство: Підручник /За ред. М.М.Заковича.— К.: Вища шк., 2000. — 349 с.

Релігієзнавство: Підручник /За ред. О.П.Сидоренка. — 2-ге вид., перероб і доп. — К.: Знання, 2008. — 470 с.

Самыгин С.И., Нечипуренко В.Н., Полонская И.Н. Религиоведение: социология и психология религии: Учеб. пособие. — Ростов н/Д.: Феникс, 1996.— 672 с.

Угринович Д.М. Введение в религиоведение.— 2-е изд., доп.— М.: Мысль, 1985.— 270 с.

Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник.— К.: Наук. думка, 2007. — 379 с.

Черній А.М. Релігієзнавство: Навч. посібник. — К.: Академвидав, 2005. — 352 с.

Хрестоматії

Антология мировой философии: В 4 т. /Редкол.: В.В.Соколов, Н.С.Нарский, В.В.Богатов, Ш.Ф.Мамедов и др. — М.: Мысль, 1969-1972.

Костюкович П.И. Религиоведение: Хрестоматия. — Мн.: Новое знание, 2001. — 480 с.

Религиоведение: Хрестоматия: Учеб. пособие /Сост. и общ. ред. А.Н.Красникова. — М.: Книжный дом «Университет»: Юрайт, 2000. — 800 с.

Религия и общество: Хрестоматия по социологии религии /Сост.: В.И.Гараджа, Е.Д.Руткевич. — М.: Аспект Пресс, 1996. — 775 с.

Словники, довідники, енциклопедії

Новая философская энциклопедия: В 4 т. /Науч.-ред. совет: В.С.Степин (пред.) и др. — М.: Мысль, 2000, 2001.

Религия: Энциклопедия /Сост. и общ. ред. А.А.Грицанов, Г.В.Синило. — Мн.: Книжный Дом, 2007. — 960 с.

Религиоведение: Учеб. словарь-минимум по религиоведению /Под ред. И.Н.Яблокова // Религиоведение: Учеб. пособие и Учеб. словарь-минимум по религиоведению. — М.: Гардарики, 2002. — С.315-533.

Релігієзнавчий словник /За ред. А.Колодного, Б.Лобовика. — К.: Четверта хвиля, 1996. — 392 с.

Словарь философских терминов /Сост.: Л.А.Алексеева, Д.Е.Муза, В.И.Пашков и др. — До-нецк: Дон НТУ, 2002. — 69 с.

Современный философский словарь /Под общ. ред. В.Е.Кемерова. — 2-е изд., испр. и доп. — Лондон, Франкфурт-на-Майне, Париж, Люксембург, Москва, Минск: ПАН-ПРИНТ, 1998, — 1064 с.

Философский энциклопедический словарь /Редкол.: С.С.Аверинцев, Э.А.Араб-Оглы, Л.Ф.Ильичев и др. — 2-е изд. — М.: Сов. энциклопедия, 1989. — 815 с.

Философская энциклопедия: В 5 т. /Гл. ред. Ф.В.Константинов. — М.: Сов. энциклопедия, 1960-1970.

Періодичні видання

Вопросы философии (журн.). Издається с 1947.

Людина і світ (журн.). Видається з 1960.

Культура и религия (Новое в жизни, науке. Науч.- популяр. серия).
Издается ежемесячно с 1964.

Наука и религия (журн.). Издається с 1959.

Религии мира: История и современность: Ежегодник. Изд. выходит с 1982.

Інформаційні ресурси

1. <http://crsr.org.ua/> - Центр релігієзнавчих досліджень та міжнародних духовних стосунків
2. www.relig.info/encyclopedia/religiovedenie – портал про релігії та релігієзнавство
3. <http://www.iahr.dk/> - Міжнародна асоціація релігієзнавців
4. <http://www.religiopolis.org/> - центр релігієзнавчих досліджень

4. ТЕМАТИКА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття — є формою навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Семінари з курсу „Теоретичні проблеми сучасного релігієзнавства” складаються з двох взаємопов’язаних ланок — самостійного вивчення магістрантами програмного матеріалу і обговорення на заняттях результатів пізнавальної діяльності. Вони привчають працювати самостійно, формують навички роботи з літературою, розвивають інтерес до предмету, вчать аргументувати відповідь, сприяють зв’язку теорії і практики.

Семінарські заняття можна класифікувати:

1. Залежно від складності, об’єму і вимог (підготовчі, власне семінари, міжпредметні).

2. Залежно від мети: семінар — повторення і систематизації знань; семінари вивчення нового матеріалу, комбіновані.

3. За формою проведення: семінар-бесіда, семінар-обговорення (реферативний), диспут, комбінований, семінар-конференція.

• Підготовка до семінарських занять передбачає те, що студенти, ознайомлюючись із відповідною, необхідною для підготовки літературою, нормативною базою, документацією навчально-методичного забезпечення навчального процесу повинні самостійно сформулювати актуальність тематики семінарського заняття.

Обов’язковим завданням із підготовки до семінарського заняття є написання конспекту, у якому відображаються відповіді на питання плану семінарського заняття.

Семінари з курсу „Теоретичні проблеми сучасного релігієзнавства” складаються з двох взаємопов’язаних ланок — самостійного вивчення

студентами програмного матеріалу і обговорення на заняттях результатів пізнавальної діяльності. Вони привчають працювати самостійно, формують навички роботи з літературою, розвивають інтерес до предмету, вчать аргументувати відповідь, сприяють зв'язку теорії і практики.

Семінарські заняття можна класифікувати:

1. Залежно від складності, об'єму і вимог (підготовчі, власне семінари, міжпредметні).

2. Залежно від мети: семінар – повторення і систематизації знань; семінари вивчення нового матеріалу, комбіновані.

3. За формою проведення: семінар-бесіда, семінар-обговорення (реферативний), диспут, комбінований, семінар-конференція.

В рамках проведення семінарських занять пропонуються різні варіанти проведення занять.

Під час проведення семінарських занять важливо

- заохочувати студентів до діалогу;
- залучати до обговорення проблем без будь-яких обмежень;
- ставити проблеми, які викликають загальний інтерес;
- шукати згоди в суперечливих ситуаціях;
- обмінюватися думками, порівнювати протилежні позиції.

Студенти навчаються брати на себе відповідальність за спільну та індивідуальну підготовку; відстоювати свою позицію; співпрацювати, обмінюватися інформацією; виконувати різні ролі та брати на себе відповідальність (роль лідера, автора, репортера, спостерігача).

В цьому процесі роль викладача зводиться до того, щоб правильно сформулювати завдання та забезпечити взаємодію груп; підготувати цікавий заохочувальний матеріал; бути партнером, вносити корективи, направляти роботу груп.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

В рамках самостійної роботи студенти готуються до семінарських занять.

Підготовка до семінарських занять передбачає те, що студенти, ознайомлюючись із відповідною, необхідною для підготовки літературою, джерелами, повинні самостійно сформулювати актуальність тематики семінарського заняття, постановку проблеми семінарського заняття, а на основі цього самостійно сформулювати пункти плану, який буде виноситися на всезагальне обговорення та спільними зусиллями всіх студентів, які також повинні сформулювати власні варіанти постановки питання та план семінарського заняття з відповідної теми, сформулювали спільний план по якому і пропонується у подальшому ведення семінарського заняття.

Обов'язковим завданням із підготовки до семінарського заняття є написання конспекту, у якому відображаються відповіді на питання плану семінарського заняття.

Студентам пропонується наступна тематика семінарів:

Теми і зміст семінарських занять модулю № 1

- 1 Релігія: досвід розуміння та типології в сучасному релігієзнавстві
- 2 Філософія релігії та її місце в сучасному релігієзнавстві
- 3 Рольова теорія релігії Я. Сундена.
- 4 Нініан Смарт його місце в розвитку сучасного релігієзнавства
- 5 Клаас Юка Блеекер та його внесок у розвиток релігієзнавства
- 6 Гео Віденгрєн та його теорія релігії
- 7 Жак Ваарденбург та його внесок у розвиток сучасного релігієзнавства

Теми і зміст семінарських занять модулю № 2

- 8 Релігія та мова: лінгвістичні коріння релігії
- 9 Когнітивне релігієзнавство: проблеми та перспективи
- 10 Когнітивні коріння релігійної свідомості
- 11 Релігійний досвід як теоретична проблема
- 12 Сучасний стан українського релігієзнавства: проблеми та перспективи.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

В рамках курсу „Теоретичні проблеми сучасного релігієзнавства” студенти заочної форми навчання пишуть контрольну роботу.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота складається з титульного листа, теми і плану, який включає вступ, основну частину – питання плану, висновок і список використаної літератури.

Контрольна робота виконуються в учнівському зошиті або на листах паперу формату А 4 відповідно до необхідного обсягу. Зовнішня сторона обкладинки зошита або 1-го листа паперу вказаного формату оформляються як титульний лист, зразок якого додається.

Зміст контрольної роботи повинен відповідати вибраній темі і плану, що пропонується до них.

Матеріал теми повинен бути викладений логічно, послідовно і доказово, грамотною, літературною мовою.

СТРУКТУРА І ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота складається з титульного листа, плану, вступу, основної частини, висновків і списку використаної літератури.

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА-ЗАОЧНИКА

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
Донецький національний технічний університет
Кафедра філософії

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з курсу

„Теоретичні проблеми сучасного релігієзнавства”

ТЕМА

Виконав:
Прізвище, ім'я, по-батькові
студент __ курсу
заочного факультету
гр. _____, шифр _____

Донецьк – 2013

Всі сторінки контрольної роботи повинні бути пронумеровані.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, розкривається ступінь її відображення в літературі, показується значення даної теми, формулюються мета і завдання курсової роботи.

В основній частині відповідно до питань плану викладається зміст теми. Кожне питання плану, перш ніж буде розкрито, необхідно виділити окремим заголовком. Спочатку виділяється перше питання, після його розгляду – друге питання і т.д.

У висновку, виходячи із змісту викладених питань плану, формулюються основні положення контрольної роботи.

На всі приведені в контрольній роботі виписки (цитати) і факти необхідно зробити посилання на джерело інформації (книгу, статтю).

Посилання можна винести в кінець сторінки під ризиком, яка відокремлює його від основного тексту. Воно може бути не одним, на одне й те ж джерело або на різні джерела. При цьому нумерація посилань може бути посторінковою або наскрізною. Якщо нумерація посторінкова, то перше посилання на будь-якій сторінці тексту починається з цифри 1. При наскрізній нумерації порядковий номер посилань від сторінки до сторінки збільшується. У даному випадку у виносці під ризиком указуються прізвище й ініціали автора, назва джерела, видавництво і рік видання, номер тому, випуску, частини, цитована сторінка.

Якщо посилання робиться відразу після цитованого положення з якого-небудь джерела, то дане джерело може указуватися в дужках повністю або

цифрами: перша цифра позначає його порядковий номер у списку використаної літератури, друга – сторінку або сторінки [2, 35-36]. При цьому в списку використаної літератури також повинні бути вказані всі необхідні дані про джерело. Якщо це багатотомне видання, то при будь-яких варіантах посилань необхідно вказати прізвище автора, якщо він є, назву роботи. з якого тому ця робота. Тому при вказівці джерела цифрами в дужках достатньо буде тільки дві цифри.

Вказівка на джерело може бути також здійснена і наскрізною нумерацією в кінці цитати після лапок відповідною цифрою, яка буде наполовину свого розміру вище за рядок, але відповідати джерелу, розташованому в списку використаної літератури, з тією лише різницею, що в ньому указуватиметься не повний обсяг твору, а тільки цитована сторінка.

Крім того, коли те або інше положення не цитується, а передається своїми словами, потрібно також зробити посилання на його джерело. У даному випадку перед джерелом ставиться див., як це показано в одному з пунктів оформлення посилань. У подібній ситуації див. ставиться і перед цифрою в дужках, яка указує на джерело даного перефразованого положення [див.: 23, 67].

У контрольній роботі необхідно дотримуватися тільки одного якого-небудь варіанту посилань.

До контрольної роботи обов'язково додається список використаної літератури. Він складається залежно від вибраного варіанту посилань: список використаної літератури складається в алфавітному порядку, або в послідовності цитування. Список використаної літератури виноситься на останню сторінку курсової роботи.

Теми контрольних робіт

1. Релігія: досвід розуміння та типології в сучасному релігієзнавстві.
2. Основні напрямки сучасної релігієзнавчої науки.
3. Інституційні аспекти нових процесів в сучасному світовому релігієзнавстві: північно-американський та європейський досвід.
4. Розмаїття академічних традицій та проблема змісту та специфіки розуміння релігієзнавства та його наукової та освітньої цінності.
5. Порівняльне релігієзнавство сьогодні: методологічні основи та можливості.
6. Нові підходи в світовому релігієзнавстві
7. Філософія релігії та її місце в сучасному релігієзнавстві.
8. Рольова теорія релігії Я. Сундена.
9. Нініан Сمارт його місце в розвитку сучасного релігієзнавства
10. Сучасна феноменологія релігії.
11. Клаас Юка Блекер та його внесок у розвиток релігієзнавства
12. Гео Віденгрєн та його теорія релігії
13. Жак Ваарденбург та його внесок у розвиток сучасного релігієзнавства
14. Релігія та мова: лінгвістичні коріння релігії

15. Когнітивне релігієзнавство: проблеми та перспективи.
16. Система загальних принципів когнітивного релігієзнавства.
17. Огляд основних концепцій когнітивного релігієзнавства та його категоріальний апарат.
18. Когнітивна теорія релігії Стюарта Гатрі.
19. Паскаль Буайє та його внесок у когнітивне релігієзнавство.
20. Когнітивні коріння релігійної свідомості
21. Релігійний досвід як теоретична проблема.
22. Нейрофізіологія релігії як нова галузь релігієзнавства.
23. Діалогове релігієзнавство як нова галузь релігієзнавства.
24. Символогія як когнітивна методологія діалогового релігієзнавства.
25. Символи психіки та символи культури в діалоговому релігієзнавстві.
26. Символ як мова релігії. Дослідження мови релігії як дослідження способу буття релігійного смислу.

6. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань, формою навчального процесу у ВНЗ.

Як складне педагогічне явище - це особлива форма навчальної діяльності, спрямована на формування самостійності студентів і засвоєння ними сукупності знань, вмінь, навиків, що здійснюється за умови запровадження відповідної системи організації всіх видів навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів двоєдина: формування самостійності як риси особистості і засвоєння знань, умінь, навиків.

Згідно сучасних поглядів:

- самостійна робота є організованою викладачем активною діяльністю студента, направленою на виконання поставленої дидактичної мети, але здійснюється без посередньої участі викладача;
- самостійна робота студентів вимагає від викладача ретельного її планування;
- створення умов ефективної організації навчальної роботи студентів припускає перш за все ґрунтовне науково-методичне їх забезпечення.

Від організації самостійної роботи багато в чому залежать результати навчання студентів та їх майбутня практична діяльність.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

В рамках курсу „Теоретичні проблеми сучасного релігієзнавства” до самостійної роботи студентів відносяться такі види робіт:

- опанування наявного навчально-методичного забезпечення курсу (робоча навчальна програма тощо).
- підготовка до семінарських занять.
- написання контрольної роботи.

На ефективність самостійної роботи студента значною мірою впливає керівництво нею викладача, яке охоплює:

- планування самостійної роботи студентів;
- формування в них потреб і мотивів до активної, творчої самостійної роботи;
- навчання студентів основам самостійної роботи;
- контроль за виконанням навчальних завдань.

7. ПИТАННЯ ДО ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛІВ / ІСПИТУ

1. Релігія: досвід розуміння та типології в сучасному релігієзнавстві.
2. Основні напрямки сучасної релігієзнавчої науки.
3. Інституційні аспекти нових процесів в сучасному світовому релігієзнавстві: північно-американський та європейський досвід.
4. Розмаїття академічних традицій та проблема змісту та специфіки розуміння релігієзнавства та його наукової та освітньої цінності.
5. Порівняльне релігієзнавство сьогодні: методологічні основи та можливості.
6. Нові підходи в світовому релігієзнавстві
7. Філософія релігії та її місце в сучасному релігієзнавстві.
8. Рольова теорія релігії Я. Сундена.
9. Нініан Смарт його місце в розвитку сучасного релігієзнавства
10. Сучасна феноменологія релігії.
11. Клаас Юка Блекер та його внесок у розвиток релігієзнавства

12. Гео Віденгрєн та його теорія релігії
13. Жак Ваарденбург та його внесок у розвиток сучасного релігієзнавства
14. Релігія та мова: лінгвістичні коріння релігії
15. Когнітивне релігієзнавство: проблеми та перспективи.
16. Система загальних принципів когнітивного релігієзнавства.
17. Огляд основних концепцій когнітивного релігієзнавства та його категоріальний апарат.
18. Когнітивна теорія релігії Стюарта Гатрі.
19. Паскаль Буайє та його внесок у когнітивне релігієзнавство.
20. Когнітивні коріння релігійної свідомості
21. Релігійний досвід як теоретична проблема.
22. Нейрофізіологія релігії як нова галузь релігієзнавства.
23. Діалогове релігієзнавство як нова галузь релігієзнавства.
24. Символогія як когнітивна методологія діалогового релігієзнавства.
25. Символи психіки та символи культури в діалоговому релігієзнавстві.
26. Символ як мова релігії. Дослідження мови релігії як дослідження способу буття релігійного смислу.